

گزارش
زهرآ چیدری

گفت‌وگوی «جوان» با مدرس دانشگاه «سوره»

درباره اینکه چرا افراد تحت تأثیر القائات رسانه‌ای در خصوص جراحی‌های زیبایی زیر تیغ می‌روند؟

قبل از جراحی زیبایی پیش‌روانشناس بروید!

طی روزهای اخیر چندین مورد مرگ زیر تیغ جراحان زیبایی ثبت شده است که تمامی این موارد زن بوده‌اند، البته این نخستین بار نیست که افراد متقاضی جراحی زیبایی از اتاق عمل زنده بیرون نمی‌آیند. چند سال پیش دختر ۱۹ساله اهوازی ورتبه هفت تکنکور سراسری از عمل جراحی بینی جان سالم به در نبرد و تسلیم مرگ شد، آن هم در شرایطی که خیلی از افراد دل‌شان می‌خواست جای او باشند! با وجود این القای استانداردهای زیبایی از سوی رسانه‌ها و فضای مجازی موجب شده است زنان، دختران و حتی مردان در دور و تسلسلی باطل برای رسیدن به این استانداردها گرفتار شوند. آن هم در شرایطی که این ماجرا هیچ‌گاه یایانی ندارد. جریان رسانه‌ای مسلط هر روز استانداردهای تازه‌ای را برای زیبا بودن به جوامع

عرضه می‌کند تا این از رهگذر بتوانند صنعت زیبایی صنعت مد و تجهیزات و لوازم آرایشی و تجهیزات زیبایی را با چرخه مالی چندین میلیارد دلاری زنده و پابرجا نگه دارند؛ صنعتی که زیر سایه القای استانداردهای زیبایی جان می‌گیرد! حتی اگر در این میان افراد زیادی سلامتی، جان و حتی زیبایی‌شان را برای همیشه از دست بدهند! همچنان که مصادیق ناموفق جراحی‌های زیبایی در دنیا کم‌شمار نیست. بسیاری از چهره‌های مطرح دنیای مد و زیبایی در خلال گرفتار شدن به عشق این استانداردها حتی از یک چهره عادی برخوردار نیستند؛ برای واکاوی این پدیده و چرایی آرتیخس‌پذیری افراد از القائات رسانه‌ای در حوزه زیبایی پای صحبت‌های دکتر سید محسن میر طالبی، مدرس دانشگاه سوره می‌نشینیم.

البته سود بالای کارهای زیبایی موجب شده است غیر متخصص‌ها هم به این حوزه وارد شوند و این مسئله چالش‌های حوزه زیبایی را جدی‌تر کرده است!

بله در حال حاضر حتی برخی آرایشگاه‌های زنانه هم در حوزه کارهای زیبایی ورود پیدا کرده‌اند. این در حالی است که چنین کارهایی بسیار تخصصی است و تزریق کم و زیاد برخی از این مواد شیمیایی مانند ژل و بوتاکس می‌تواند تبعات بسیار سنگینی را به بار بیاورد و باعث فلجی عضله و تغییر شکل چهره و بسیاری از عوارض دیگر شود، بنابراین اعتقاد من بر این است که این مسئله توانسته در دنیا تأثیر گذار باشد.

نقش فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی را در ایجاد این القائات چگونه ارزیابی می‌کنید؟

وقتی فرد وارد فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی و با انبوه پیام‌ها و توصیه‌های اینجینینی مواجه می‌شود، ناخودآگاه روی او اثر می‌گذارد و با خود می‌گوید چرا من این عمل را انجام ندهم بهتر است من هم به دنبال انجام چنین تغییراتی باشم، اما در گذشته چون فضای مجازی به این حد گسترده نبود، این مسائل هم کمتر شکل می‌گرفت، البته کشور ما هم یکی از کوردهاران

انجام عمل زیبایی است، به گونه‌ای که حتی از کشورهای دیگر هم برای انجام این عمل‌ها به ایران می‌آیند. چراکه معتقدند پزشکان کشور ما به دلیل کثرت انجام عمل‌های زیبایی تبحر لازم را در این زمینه دارند و ملاحظه‌نینه‌های پزشکی در ایران از دیگر کشورها ارزان‌تر است، اما در مجموع می‌خواهم بگویم افرادی که در خودشان

در همه جای دنیا شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌ها یا پدیده‌ها به صورت مختلف با ساخت فیلم‌ها، سربال‌ها و برنامه‌های مختلف نگاه افراد را به خود فرد بازگردانند. چرا که افراد باید به توانمندی‌های خودشان باشند. چرا افراد به دنبال جراحی‌های زیبایی می‌روند؟ به خاطر اینکه احساس می‌کنند توانمندی و نقطه مثبت دیگری ندارند. در واقع یک ناامیدی کاذب در خودشان می‌بینند. مثلاً اینکه مورد توجه دیگران نیستند یا فرد جالبی به نظر نمی‌رسند، بنابراین مسیرشان را به این سمت تغییر می‌دهند و سراغ جراحی‌های زیبایی می‌روند. ما باید شرایطی را فراهم کنیم که افراد در زمینه‌های مختلف مثل هنر، تحصیلات و زمینه‌های دیگر به شکوفایی برسند. وقتی این شرایط فراهم باشد و افراد این شکوفایی را در خودشان ببینند، کمتر به دنبال این چیزها می‌روند. در واقع اگر بخواهیم سنجش و بررسی انجام دهیم و ببینیم چه تیپ افرادی به دنبال جراحی‌های زیبایی می‌روند، می‌بینیم توجه به ظاهر و اجسام جراحی‌های زیبایی در افراد تحصیلمکرده یا پویزگی‌های شاخص کمتر است.

اما در حال حاضر در بین این گروه هم گرایش به جراحی‌های زیبایی کم نیست!

نه اینکه هیچ‌وجود ندارد اما کمتر است. برعکس افرادی که سواد و معلومات پایین‌تری دارند، خیلی راحت مجذوب این گونه مسائل می‌شوند، چراکه احساس می‌کنند چیزی برای عرضه ندارند! هر چند حس زیبایی دوستی و مورد توجه قرار گرفتن موضوعی است که در همه انسان‌ها وجود دارد و لزوماً چیز بدی نیست، اما بهتر است با آموزش این حس هدایت و به آن جهت داده شود تا در مسیر درست قرار گیرد. آموزش، آگاهی و بالا بردن سطح سواد و معلومات افراد و بالا بردن سطح سواد عاطفی یا زیبایی‌شناسی موجب می‌شود افراد به این سمت بیایند که به عنوان همسر، دوشیزه یا حتی آقا ویژگی‌های مهم‌تری از مسائل ظاهری دارند. از سبوی دیگر به صورت طبیعی گوش و بینی انسان‌ها دائماً رشد می‌کند و افرادی که جراحی‌های زیبایی را انجام می‌دهند، در سنین بالا یا چالش مواجه می‌شوند. یکی از دوستان من که جراح ترمیمی باز‌نشسته است، به شدت با انجام چنین عمل‌هایی مخالف است. این پزشک متخصص می‌گفت من به هیچ وجه توصیه نمی‌کنم کسی به چهره خودش دست بزند، چرا که این سازه‌ای است که خداوند آفریده است. به جز در مواردی که فرد دچار آسیب‌دیدگی شده و این آسیب نیازمند ترمیم است، اما برخی پزشکان برای سودجویی چنین تبلیغاتی را انجام می‌دهند، اما افرادی که متیجر هستند می‌دانند این تغییرات گاهی وقت‌ها می‌تواند عواقبی هم داشته باشد و اصلاً توصیه نمی‌کنند.

ارت‌زن در ایران ساسانی

شوهر زنده بود. ۴- زن بیهوشی که دو بار شوهر کرده بود «چغزن» می‌گفتند که به معنی چاکر زن یعنی زن خادمه باشد، و اگر از شوی اول خود فرزند نداشت او را «سذر زن» می‌دانستند.

۵- زنی که بی‌رضای پدر و مادرش به شوهر می‌رفت، در میان زنان پست‌ترین پایه را داشت او را «خودسرای زن» یعنی زن خودسر می‌گفتند و از پدر و مادر خود ارت نمی‌برد مگر پس از آنکه پسرش به سن بلوغ برسد و او را به عنوان «اوگ‌زن» به عقد درآورد.

در قوانین اسلام هیچ‌یک از نام‌های این گذشته در مورد ارت وجود ندارد. چیزی که در قوانین اسلامی مورد اعتراض مدعیان تساوی حقوق است این است که سهم الارث زن در اسلام معادل نصف سهم الارث مرد است. از نظر اسلام پسر دو برابر دختر و برادر دو برابر خواهر و شوهر دو برابر زن ارت می‌برد. تنها در مورد پدر و مادر است که اگر میت فرزندی داشته باشد و پدر و مادرش نیز زنده باشد، هر یک از پدر و مادر یک ششم از مال میت را به ارث می‌برند. علت اینکه اسلام سهم الارث زن را نصف سهم الارث مرد قرار داد وضع خاصی است که زن از لحاظ مهر و نفقه و سربازی و برخی قوانین جزایی دارد؛ یعنی وضع خاص ارثی زن معلول وضع خاصی است که زن از لحاظ مهر و نفقه و غیره دارد.

اسلام به موجب دلایلی که در مقالات پیش گفتیم مهر و نفقه را اموری لازم و مؤثر در استحکام زناشویی و تأمین آسایش خانواده‌گی و ایجاد وحدت میان زن و شوهر می‌شناسد، و ایجاد و حدت میان زن و شوهر می‌شناسد، از نظر اسلام الغاء مهر و نفقه و خصوصاً نفقه موجب تزلزل اساس خانواده‌گی و کشیده شدن زن به سوی فحشا است و چون مهر و نفقه را لازم می‌داند و به این سبب قهراً از بودجه زندگی زن کاسته شده است و تحمیلی از این نظر بر مرد شده است. اسلام می‌خواهد این تحمیل از طریق ارث جبران بشود. لهذا برای مرد دو برابر زن سهم الارث قرار داده است. پس مهر و نفقه است که سهم الارث زن را تئزل داده است.»

بر گرفته از کتاب نظام حقوقی زن در اسلام استاد شهید مرتضی مطهری

مرحوم سعید نفیسی در تاریخ اجتماعی ایران از زمان ساسانیان تا اقراض امویان صفحه ۴۲ می‌نویسد: «در زمینه تشکیل خانواده نکته جالب دیگر که در تمدن ساسانی ساسانی دیده می‌شود، این است که چون پسری به سن رشد و بلوغ می‌رسید، پدر یکی از زنان متعدد خود را به عقد زناشویی وی در می‌آورد است. نکته دیگر این است که زن در تمدن ساسانی شخصیت حقوقی نداشته است و پدر و شوهر اختیارات بسیار وسیعی در اداری وی داشته‌اند. هنگامی که دختری به ۱۵ سالگی می‌رسید و رشد کامل کرده بود، پدر یا رئیس خانواده مکلف بود او را به شوی بدهد. اما سن زناشویی پسر را ۲۰ سالگی دانسته‌اند و در زناشویی رضایت پدر شرط بود. دختری که به شوی می‌رفت دیگر از پدر یا کفیل خود ارث نمی‌برد و در انتخاب شوهر هیچ گونه حقی برای او قائل نبودند. اما اگر در سن بلوغ، پدر در زناشویی وی کوتاهی می‌کرد حق داشت به ازدواج نامشروع اقدام بکند و در این صورت از پدر ارث نمی‌برد.

شماره زناهی که مردی می‌توانست بگیرد نامحدود بود و گاهی در اسناد یونانی دیده شده که مردی چند صدم در خانه داشته است. اصول زناشویی در دوره ساسانی - چنانکه در کتاب‌های دینی زردشتی آمده- بسیار پیچیده و در هم بوده و پنج قسم زناشویی رواج داشته است:

۱- زنی که به رضای پدر و مادر، شوهر می‌رفت فرزندی می‌زاد که در این جهان و آن جهان از او بودند و او را «پادشاه زن» می‌گفتند. ۲- زنی که یگانه فرزند پدر و مادرش بود، او را «اوگ‌زن» یعنی زن یگانه می‌گفتند و نخستین فرزندی که می‌زاد به پدر و مادرش داده می‌شد تا جانشین فرزندی بشود که از خانه آنها فته است و شوهر کرده و پس از آن زن را هم «پادشاه زن» می‌گفتند.

۳- اگر مردی در سن بلوغ بی‌زن می‌مد، خانواده‌اش زن بیگانه‌ای را چهیز می‌داد و او را به کابین مرد بیگانه‌ای در می‌آورد و آن زن را «سذر زن» یعنی زن خوانده می‌گفتند و هر چه فرزند او می‌زاد، نیمی به آن مرد مرده تعلق می‌گرفت و در آن جهان فرزند او می‌شد و نیمی دیگر از آن بدون یایانی مواجهم که هر قدر به دنبال این استانداردهای زیبایی بودیم، باز هم به انتهای آن نمی‌رسیم، چرا که این استانداردها دائماً در حال تغییر هستند و اثرات روانی شدیدی را روی افراد می‌گذارد.

بله دقیقاً همین‌طور است، چرا که این رضایت حاصل نمی‌شود و این داستان سیکل معیوبی است که دائماً تکرار می‌شود. من شخصاً اعتقاد دارم آموزش مسئله بسیار مهمی است. در همه جای دنیا شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌ها یا پدیده‌ها به صورت مختلف با ساخت فیلم‌ها، سربال‌ها و برنامه‌های مختلف نگاه افراد را به خود فرد بازگردانند. چرا که افراد باید به توانمندی‌های خودشان باشند. چرا افراد به دنبال جراحی‌های زیبایی می‌روند؟ به خاطر اینکه احساس می‌کنند توانمندی و نقطه مثبت دیگری ندارند. در واقع یک ناامیدی کاذب در خودشان می‌بینند. مثلاً اینکه مورد توجه دیگران نیستند یا فرد جالبی به نظر نمی‌رسند، بنابراین مسیرشان را به این سمت تغییر می‌دهند و سراغ جراحی‌های زیبایی می‌روند. ما باید شرایطی را فراهم کنیم که افراد در زمینه‌های مختلف مثل هنر، تحصیلات و زمینه‌های دیگر به شکوفایی برسند. وقتی این شرایط فراهم باشد و افراد این شکوفایی را در خودشان ببینند، کمتر به دنبال این چیزها می‌روند. در واقع اگر بخواهیم سنجش و بررسی انجام دهیم و ببینیم چه تیپ افرادی به دنبال جراحی‌های زیبایی می‌روند، می‌بینیم توجه به ظاهر و اجسام جراحی‌های زیبایی در افراد تحصیلمکرده یا پویزگی‌های شاخص کمتر است.

اما در حال حاضر در بین این گروه هم گرایش به جراحی‌های زیبایی کم نیست! نه اینکه هیچ‌وجود ندارد اما کمتر است. برعکس افرادی که سواد و معلومات پایین‌تری دارند، خیلی راحت مجذوب این گونه مسائل می‌شوند، چراکه احساس می‌کنند چیزی برای عرضه ندارند! هر چند حس زیبایی دوستی و مورد توجه قرار گرفتن موضوعی است که در همه انسان‌ها وجود دارد و لزوماً چیز بدی نیست، اما بهتر است با آموزش این حس هدایت و به آن جهت داده شود تا در مسیر درست قرار گیرد. آموزش، آگاهی و بالا بردن سطح سواد و معلومات افراد و بالا بردن سطح سواد عاطفی یا زیبایی‌شناسی موجب می‌شود افراد به این سمت بیایند که به عنوان همسر، دوشیزه یا حتی آقا ویژگی‌های مهم‌تری از مسائل ظاهری دارند. از سبوی دیگر به صورت طبیعی گوش و بینی انسان‌ها دائماً رشد می‌کند و افرادی که جراحی‌های زیبایی را انجام می‌دهند، در سنین بالا یا چالش مواجه می‌شوند. یکی از دوستان من که جراح ترمیمی باز‌نشسته است، به شدت با انجام چنین عمل‌هایی مخالف است. این پزشک متخصص می‌گفت من به هیچ وجه توصیه نمی‌کنم کسی به چهره خودش دست بزند، چرا که این سازه‌ای است که خداوند آفریده است. به جز در مواردی که فرد دچار آسیب‌دیدگی شده و این آسیب نیازمند ترمیم است، اما برخی پزشکان برای سودجویی چنین تبلیغاتی را انجام می‌دهند، اما افرادی که متیجر هستند می‌دانند این تغییرات گاهی وقت‌ها می‌تواند عواقبی هم داشته باشد و اصلاً توصیه نمی‌کنند.

اما در حال حاضر در بین این گروه هم گرایش به جراحی‌های زیبایی کم نیست! نه اینکه هیچ‌وجود ندارد اما کمتر است. برعکس افرادی که سواد و معلومات پایین‌تری دارند، خیلی راحت مجذوب این گونه مسائل می‌شوند، چراکه احساس می‌کنند چیزی برای عرضه ندارند! هر چند حس زیبایی دوستی و مورد توجه قرار گرفتن موضوعی است که در همه انسان‌ها وجود دارد و لزوماً چیز بدی نیست، اما بهتر است با آموزش این حس هدایت و به آن جهت داده شود تا در مسیر درست قرار گیرد. آموزش، آگاهی و بالا بردن سطح سواد و معلومات افراد و بالا بردن سطح سواد عاطفی یا زیبایی‌شناسی موجب می‌شود افراد به این سمت بیایند که به عنوان همسر، دوشیزه یا حتی آقا ویژگی‌های مهم‌تری از مسائل ظاهری دارند. از سبوی دیگر به صورت طبیعی گوش و بینی انسان‌ها دائماً رشد می‌کند و افرادی که جراحی‌های زیبایی را انجام می‌دهند، در سنین بالا یا چالش مواجه می‌شوند. یکی از دوستان من که جراح ترمیمی باز‌نشسته است، به شدت با انجام چنین عمل‌هایی مخالف است. این پزشک متخصص می‌گفت من به هیچ وجه توصیه نمی‌کنم کسی به چهره خودش دست بزند، چرا که این سازه‌ای است که خداوند آفریده است. به جز در مواردی که فرد دچار آسیب‌دیدگی شده و این آسیب نیازمند ترمیم است، اما برخی پزشکان برای سودجویی چنین تبلیغاتی را انجام می‌دهند، اما افرادی که متیجر هستند می‌دانند این تغییرات گاهی وقت‌ها می‌تواند عواقبی هم داشته باشد و اصلاً توصیه نمی‌کنند.

خجالت از ظاهر به گفته پژوهشگران، بیشترین کاهش شادی بین دختران جوان ۱۰ تا ۱۰۰ ساله رخ داده است و فقط ۲۸ درصد آنها در سال‌های گذشته گفتند که خوشحالند، در حالی که در سال ۲۰۰۹، ۵۷ درصد از دختران (همین رده سنی) اظهار خوشحالی کرده بودند.

بحث ظاهر که به میان آمد، بیش از دو سوم دختران (۶۷ درصد) تا ۱۱ تا ۲۱ ساله گفتند که گاهی از ظاهرشان خجالت می‌کشند چون به دختران و زناهی که در رسانه‌های اجتماعی و آنلاین می‌بینند شباهت ندارند. شارلوت ۱۶ ساله گفت: «کنون دختران بیش از هر زمان دیگری از ظاهر خود ناراضی‌اند.

نگاه

وبترین

طبق نظرسنجی مؤسسه «گول گایدینگ»

رسانه‌های اجتماعی دختران جوان را مایوس کرده‌اند

به این دلیل که تعداد بیشتری از آنها درباره ظاهرشان نظر منفی دریافت می‌کنند و با معیارهای زیبایی بالاتری مواجه‌اند. «این یعنی دختران بیشترین تغییر ظاهر خود فکر می‌کنند یا رژیم می‌گیرند. متأسفانه افزایش این تعداد را مشاهده می‌کنیم و به نظرم باید کارهای بیشتری انجام بدهیم تا دختران دوباره از ظاهرشان راضی باشند.»

■ آسیب‌های آنلاین روی کم‌سن‌ترین دختران در سال ۲۰۰۹ تقریباً سه‌چهارم تمام افرادی که بررسی شدند، گفتند از ظاهرشان راضی‌اند، اما این میزان در سال جاری به ۵۹ درصد کاهش یافت.

آسیب‌های آنلاین حتی روی کم‌سن‌ترین دختران نیز اثر گذاشته به طوری که ۴۴ درصد دختران ۱۰ تا ۱۷ ساله گفتند هنگام بازی آنلاین، غریبه‌هایی به آنها پیام داده یا درخواست دوستی ارسال کرده‌اند. آرزوها نیز از زمان شروع این نظرسنجی تغییر چشمگیری کرده است، به طوری که بیش از نیمی (۵۲ درصد) افرادی که از آنها سؤال شد، گفتند داشتن خانه شخصی را به داشتن شریک زندگی یا ازدواج (۴۸ درصد) یا داشتن یک شغل ارزشمند (۴۲ درصد) ترجیح می‌دهند.

در مقایسه ۶۰ درصد افرادی که در سال ۲۰۰۹ بررسی شدند ادعان کردند که داشتن شریک زندگی یا ازدواج اولویت اصلی‌شان است. به گفته گول گایدینگ، تمایل به بچه‌دار شدن تا سن ۳۰ سالگی نیز با کاهش چشمگیری مواجه شده و از ۴۷ درصد در سال ۲۰۰۹ به ۳۳ درصد در سال ۲۰۲۳ رسیده است.

■ دخترهایی که تحت فشارند آنجلا سالت، مدیر اجرایی گول گایدینگ گفت: «شنیدن این خبر که میزان خوشحالی دختران در طول ۱۵ سال گذشته مرتباً کاهش یافته واقعاً ناراحت‌کننده است. بدهی‌هایی که دخترها از همه طرف تحت فشارند، از آسیب آنلاین گرفته تا فشارهای ظاهری و آزار جنسی در مدرسه.» چایلدلاین (Childline) گفت که یافته‌های نظرسنجی گول گایدینگ «هشیارکننده بود و با نگرانی‌هایی که روزانه مشاوران آموزش‌دیده ما در چایلدلاین می‌شنوند سازگار است.»